

**PRACOWNIA MOLEKULARNA
DZIAŁ DIAGNOSTYKI LABORATORYJNEJ
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY
w Białej Podlaskiej**
ul. Terebelska 57-65, 21-500 Biała Podlaska
tel. 83 41 47 665 laboratorium
83 41 47 688 biuro
genetyka@szpitalbp.pl

Instrukcja pobierania i dostarczania materiału biologicznego do molekularnych badań genetycznych

Materiał do badania genetycznego jest przyjmowany jedynie z prawidłowo wypełnioną dokumentacją medyczną, tj. skierowaniem na badania oraz obowiązkowo załączoną deklaracją świadomej zgody na wykonanie badania genetycznego.

Skierowanie musi być wypełnione czytelnie, a formularz zgody posiadać zaznaczone wszystkie niezbędne pola oraz zawierać podpis pacjenta i lekarza kierującego na badania.

Pacjent nie wymaga specjalnego przygotowania.

Przed pobraniem materiału należy w sposób jednoznaczny dokonać identyfikacji i weryfikacji tożsamości pacjenta od którego pobierany jest materiał.

W przypadku badań komercyjnych wymagane jest wcześniejsze, telefoniczne uzgodnienie terminu przyjęcia materiału.

Uwaga: krew jest źródłem materiału do badań pod warunkiem, że w okresie co najmniej trzech miesięcy poprzedzających badanie nie było przetoczenia innej krwi.

1. Krew lub szpik należy pobrać do probówek **z antykoagulantem EDTA** (1,2 – 2,0 mg K3EDTA/ml krwi) w objętości:
 - 10-20 ml krwi obwodowej
 - 2-4 ml szpiku kostnego
2. Po pobraniu materiał dobrze wymieszać z antykoagulantem przez odwrócenie probówki (10 razy), następnie można umieścić na mieszkadle hematologicznym
3. Płyn mózgowo-rdzeniowy / płyny z jam ciała należy pobierać do jałowych pojemników
4. Materiał tkankowy świeży należy umieścić w jałowym pojemniku w kropli soli fizjologicznej
5. W przypadku materiału utrwalonego (FFPE), w celu przygotowania preparatów / skrawków parafinowych, konieczne jest wykonanie dodatkowo zlecenia do Zakładu Patomorfologii (Załącznik nr 7 do Procedury nr 269/MZLM/PZ). Szczegółowe wytyczne dotyczące zasad przygotowania preparatów w Zakładzie Patomorfologii opisane zostały w Załączniku nr 8 do Procedury nr 269/MZLM/PZ. Każdy preparat tkankowy powinien być opisany oryginalnym numerem bloczka z którego pochodzi
6. Każda próbówka / pojemnik z materiałem biologicznym powinny być czytelnie opisane imieniem i nazwiskiem pacjenta, numerem PESEL lub numerem dokumentu potwierdzającego tożsamość, albo numerem identyfikacyjnym, albo kodem kreskowym, datą pobrania i rodzajem materiału: krew/szpik/tkanka (z podaniem rodzaju tkanki)
7. W przypadku stwierdzenia skrzepów lub hemolizy w krwi / szpiku należy ponownie pobrać materiał
8. Osoba pobierająca materiał od pacjenta składa swój czytelny podpis potwierdzający pobranie materiału oraz notuje na skierowaniu datę i godzinę pobrania materiału
9. Krew i szpik kostny powinny być dostarczone do laboratorium w ciągu 2 godzin od momentu pobrania w przypadku przechowywania w temperaturze pokojowej lub w ciągu 12 godzin w przypadku przechowywania w temperaturze od +4°C do +8°C (Tabela nr 1)
10. Płyn mózgowo-rdzeniowy / płyny z jam ciała należy dostarczyć do pracowni bezzwłocznie lub przechowywać w temperaturze od +4°C do +8°C maksymalnie do 2 godzin
11. Zamrożenie krwi / szpiku / płynów z jam ciała w przypadku nowotworów hematologicznych wyklucza wykonanie badania

**PRACOWNIA MOLEKULARNA
DZIAŁ DIAGNOSTYKI LABORATORYJNEJ
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY
w Białej Podlaskiej**
ul. Terebelska 57-65, 21-500 Biała Podlaska
tel. 83 41 47 665 laboratorium
83 41 47 688 biuro
genetyka@szpitalbp.pl

12. Materiał tkankowy świeży należy dostarczyć do pracowni maksymalnie w ciągu 24 godzin od pobrania przechowując w temperaturze od +4°C do +8°C lub zamrozić techniką „snap freezing” (np. w ciekłym azocie lub na suchym lodzie). Podczas transportu do pracowni należy zachować warunki uniemożliwiające rozmrożenie
13. Materiał tkankowy do badania genetycznego zmian somatycznych w nowotworach niehematologicznych powinien być niezwłocznie po pobraniu odpowiednio utrwalony, a następnie przekazany do badania patomorfologicznego w celu określenia obszaru zmiany nowotworowej z określeniem odsetka komórek nowotworowych
14. Materiał przygotowany w Zakładzie Patomorfologii należy dostarczyć do pracowni zaraz po przygotowaniu.
15. Szczegółowe wytyczne dotyczące maksymalnego czasu przechowywania materiału od pobrania do rozpoczęcia preparatyki oraz warunków przechowywania przedstawiono w tabeli nr 1.
16. **Materiały do badań molekularnych należy dostarczyć do Pracowni do godziny 12.00**
Jest możliwe przyjęcie materiału po godzinie 12.00 (od poniedziałku do czwartku) po wcześniejszym uzgodnieniu. **W piątki po godzinie 12-tej materiał nie jest przyjmowany**
W przypadkach nagłej konieczności pobrania materiału po godzinach pracy Pracowni krew obwodowa / szpik kostny powinny być przechowywane w temperaturze +4° - +8°C w lodówce (zamrożenie materiału biologicznego wyklucza wykonanie badania), a następnego dnia bezzwłocznie rano dostarczone do Pracowni
17. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w dokumentacji dostarczonej wraz z próbką i/lub niezgodności otrzymanego materiału z wymaganiami dotyczącymi pobierania i transportu pracownik ma prawo odmowy przyjęcia badania.
Lekarz kierujący na badanie zostanie telefonicznie poinformowany o odmowie wykonania badania. W przypadku braku możliwości kontaktu telefonicznego, zostanie wysłany formularz odmowy przyjęcia materiału (Załącznik nr 4 do Procedury nr 269/MZLM/PZ)
18. Czas oczekiwania na wyniki badań genetycznych oraz tryb zlecania badań został szczegółowo opisany w Załączniku nr 1 do Procedury nr 269/MZLM/PZ. Standardowo wynosi do 10 dni kalendarzowych od momentu przyjęcia materiału biologicznego do badań lub otrzymania dodatkowych zleceń / uzupełnienia dokumentacji medycznej. W pojedynczych, bardziej skomplikowanych przypadkach może trwać dłużej, po uzgodnieniu z lekarzem zlecającym badania
19. **W przypadku wątpliwości prosimy o kontakt telefoniczny**

**PRACOWNIA MOLEKULARNA
DZIAŁ DIAGNOSTYKI LABORATORYJNEJ
WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY
w Białej Podlaskiej**
ul. Terebelska 57-65, 21-500 Biała Podlaska
tel. 83 41 47 665 laboratorium
83 41 47 688 biuro
genetyka@szpitalbp.pl

Tabela nr 1: Warunki i maksymalny czas przechowywania materiału biologicznego do genetycznych badań molekularnych

Warunki i maksymalny czas przechowywania materiału biologicznego						
			20–25 °C	4–8 °C	–20 °C	–80 °C
Do momentu jego pozyskania do wykonania badania *	Genetyczne badania molekularne postnatalne nienowotworowe	krew pełna (EDTA)	-	do 72h	do 3 lat	do 10 lat
		Inna tkanka nieutrwalona	-	do 72h	do 3 lat	do 10 lat
		Tkanka/komórki Utrwalone (FFPE)	do 20 lat	-	-	-
	Genetyczne badania molekularne, diagnostyka nowotworów	krew pełna (EDTA)	-	do 12h	do 3 lat	do 10 lat
		Aspirat szpiku kostnego (EDTA)	-	do 12h	do 3 lat	do 10 lat
		Inna tkanka nieutrwalona	8h	do 12h	do 3 lat	do 10 lat
		Tkanka/komórki Utrwalone (FFPE)	do 20 lat (opt.do 2 lat)	-	-	-
		Biopsja płynna (osocze)			do 6 m-cy	do 1 roku

* Rozp. Min. Zdr. z dn. 30.06.2025 r. w sprawie standardów jakości dla laboratoriów, Zał. 7